

REKENONDERWIJS AAN MEERTALIGE KINDEREN VORMGEVEN

- ▶ LOWAN studiedagen
- ▶ 25 en 26 maart 2025
- ▶ Anne van Buul

▶ Agenda

Stellingen bespreken rond rekenonderwijs en meertaligheid:

- Stelling presenteren
- Eerste reacties delen in groepen
- Theoretische onderbouwing en input bij de stelling
- In groepen doorpraten over het onderwerp:
 - *Wat zou je willen bereiken bij de leerling?*
 - *Wat kan de leerkracht doen om dat te bereiken?*
 - *Welke activiteiten zou de school(leiding) kunnen/moeten uitvoeren om dit te bereiken?*

Stelling 1

Nieuwkomers kunnen het beste alleen kale sommen maken.

Stelling 4

Het kost (te) veel tijd om een rekenles voor nieuwkomers geschikt te maken.

Stelling 2

Er bestaan geen geschikte rekenmethodes voor nieuwkomers.

Stelling 5

In mijn rekenlessen zou ik de thuishalen van de leerlingen meer willen benutten.

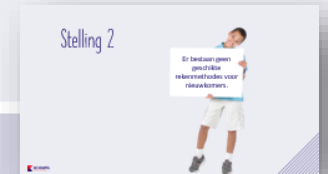
Stelling 3

Rekentoetsen geven nooit goed inzicht in het rekenniveau van nieuwkomers.

Stelling 6

Rekenlessen met nieuwkomers zijn ingewikkeld: ik moet op veel verschillende niveaus lesgeven.

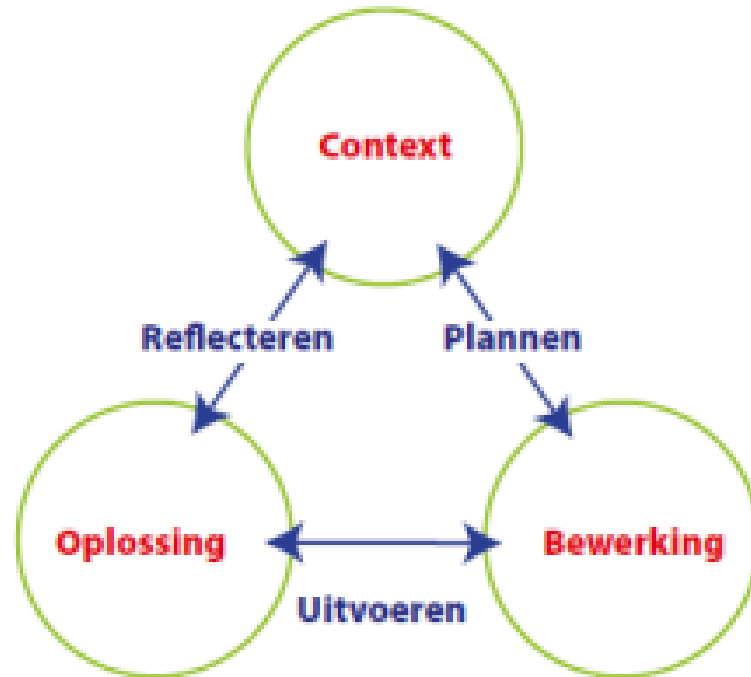

Stelling 1

A woman with long dark hair, wearing a colorful floral dress and black shoes, is holding a white sign. The sign contains the text: "Nieuwkomers kunnen het beste alleen kale sommen maken." The woman is smiling and looking down at the sign.

Nieuwkomers
kunnen het beste
alleen kale
sommen maken.

FUNCTIONELE GECIJFERDHEID EN PROBLEEMOPLOSSEND HANDELEN

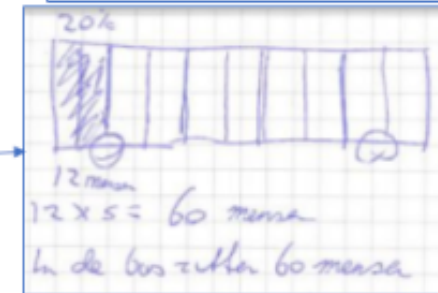
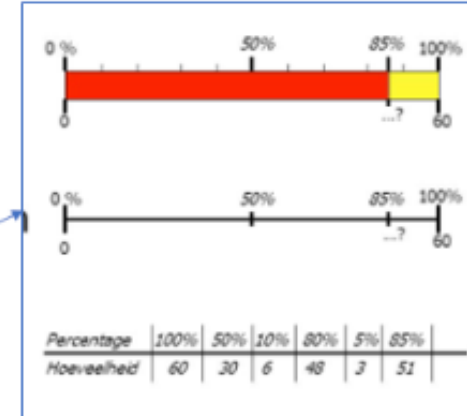

- 5 uur per week (inclusief instructie)
- in betekenisvolle contexten

Handelingsmodel rekenen

Mentaal handelen	Verwoorden / communiceren	Formeel handelen (formele bewerkingen uitvoeren)
		Voorstellen - abstract (representeren van de werkelijkheid aan de hand van denkmodellen)
		Voorstellen - concreet (representeren van objecten en werkelijkheidssituaties in concrete afbeeldingen)
		Informeel handelen in werkelijkheidssituaties (doen)

$$75:15=$$
$$20\% \text{ van } 28 =$$

REKENLES

REKENTOETS

Contextrijk

Rijk taalgebruik

Instructie met taalsteun

Inhoudelijke doelen én taaldoelen

Kale sommen

Contextsommen zoveel mogelijk beperkt tot aangeleerde taal

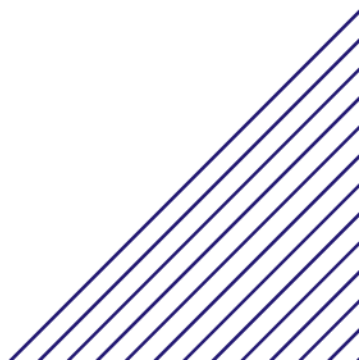
Eventueel gebruikmaking van thuishalen

Alternatieve toetsvormen, bv een rekengesprek voeren

NIET VERARMEN MAAR VERRIJKEN

Taalgerichte rekenlessen:

- Zijn contextrijk
- Zijn interactief
- Bieden mogelijkheden voor taalsteun

- Wat zou je willen bereiken bij de leerling?
- Wat kan de leerkracht doen om dat te bereiken?
- Welke activiteiten zou de school(leiding) kunnen/moeten uitvoeren om dit te bereiken?

*Nieuwkomers kunnen het beste
alleen kale sommen maken.*

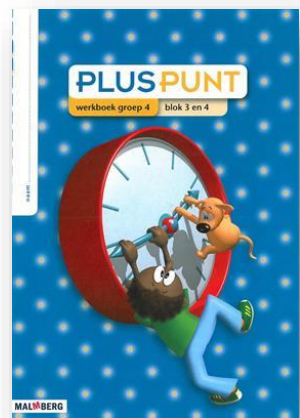
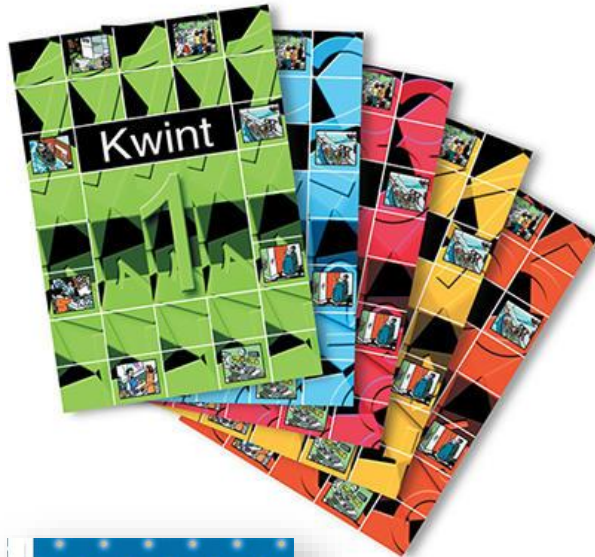

Stelling 2

Er bestaan geen
geschikte
rekenmethodes voor
nieuwkomers.

MATERIALEN REKENEN

Aan welke criteria moet een goede rekenmethode voldoen?

Wissel uit: welke rekenmethode gebruik je?

Wat ontbreekt eraan?

Hoe bevalt die?

REKENKISTEN

Voorkennis Tellen van hoeveelheden t/m 20	
Doelen Leerlingen begrijpen hoeveelheidsbegrippen rondom ordenen Leerlingen kunnen hoeveelheidsbegrippen herhalen en actief toepassen	
Rekenwoorden Basis: <ul style="list-style-type: none">• Veel - weinig• Evenveel• Meer - minder• Het meest - het minst Uitbreiding: <ul style="list-style-type: none">• Het verschil• Heel veel - heel weinig• Te veel - te weinig• Groter dan - kleiner dan• Net zoveel als• Bijna evenveel als• Precies evenveel• Samen• Alles	Specifieke formuleringen <ul style="list-style-type: none">• Ik heb veel/weinig [voorwerpen] -Ik heb er veel/weinig• Wij hebben evenveel [voorwerpen] - wij hebben er evenveel.• Ik heb meer/minder [voorwerpen] – ik heb er meer/minder.• Waar zie je er meer/het meest?• Wie heeft er minder/het minst?
NT2-didactiek <ul style="list-style-type: none">• Visualiseer activiteiten met concrete materialen, handelingen, gebaren en afbeeldingen.• Zet bij elke activiteit in op de volgorde: luisteren, handelen, nazeggen, zelf zeggen. Voor beginners ligt de nadruk op luisteren en handelen.• Geef leerlingen de ruimte om non-verbaal te reageren, bijvoorbeeld door handelen, aanwijzen of uitbeelden.• 'Ondertitel' de handelingen van leerlingen met woorden en zinnen en paraphraseer de ideeën die zij inbrengen.• Maak gebruik van functioneel veeltalig leren. Laat leerlingen met elkaar overleggen in hun eigen taal en hen vervolgens uitleggen wat ze besproken hebben. Zo krijgen leerlingen de kans om goed gebruik te maken van hun eigen voorkennis, hun gedachten te ordenen en dan de vertaalslag te maken naar het Nederlands. Door die ruimte werk je én aan kennisontwikkeling én aan Nederlandse taalontwikkeling.	
Rekentaal <ul style="list-style-type: none">• Gebruik steeds dezelfde rekenwoorden en specifieke formuleringen. Bijvoorbeeld: <i>Waar zie je er meer? Wie heeft er het meest?</i>• Stimuleer gevorderde leerlingen om de rekenwoorden en specifieke formuleringen ook zelf hardop te gebruiken om de denkstappen te verwoorden. Vraag bijvoorbeeld <i>Hoe zeg je dit in rekentaal?</i>• Complimenteer leerlingen voor (pogingen) tot actief, correct gebruik van (reken)taal. Benoem de kwaliteit van de rekentaal van de leerling.	

VORMEN VAN TAALSTEUN

Doelen

De taaldoelen voor je les formuleren

Interactie

Interactie bevorderen rond vakinhouden

Taalsteun plannen

Van tevoren taalsteun inbouwen in het lesmateriaal

Taalsteun in gesprek

Taalsteun geven in klasseninteractie

Meertaligheid benutten

Functioneel meertalig werken inbouwen

- Wat zou je willen bereiken bij de leerling?
- Wat kan de leerkracht doen om dat te bereiken?
- Welke activiteiten zou de school(leiding) kunnen/moeten uitvoeren om dit te bereiken?

Er bestaan geen geschikte rekenmethodes voor nieuwkomers.

Stelling 3

Rekentoetsen geven
nooit goed inzicht in
het rekenniveau van
nieuwkomers.

SORU 17

Sevilen Dondurma Çeşidi

Çeşit	Çocuk Sayısı
Vanilyalı	
Çikolatalı	
Çilekli	
Limonlu	

 4 çocuğu göstermektedir.

Tabloda verilenlere göre kaç çocuk en sevdiği dondurma olarak vanilyalı dondurmayı seçmiştir?

Yanıt: _____

Lievelingsmaken voor ijsjes

Smaak	Aantal kinderen
Vanille	
Chocolade	
Aardbei	
Citroen	

 staat voor 4 kinderen

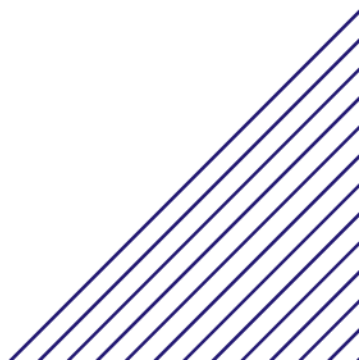
Hoeveel kinderen hebben vanille als lievelingsmaak?

Antwoord: _____

EERLIJKE TOETSING

Een toets is eerlijk als hij daadwerkelijk toetst wat je beoogt te toetsen (= valide) en als leerlingen met dezelfde vermogens dezelfde kansen hebben om de toets goed te maken (= zonder bias)

Hoe doe je dat in meertalige contexten?

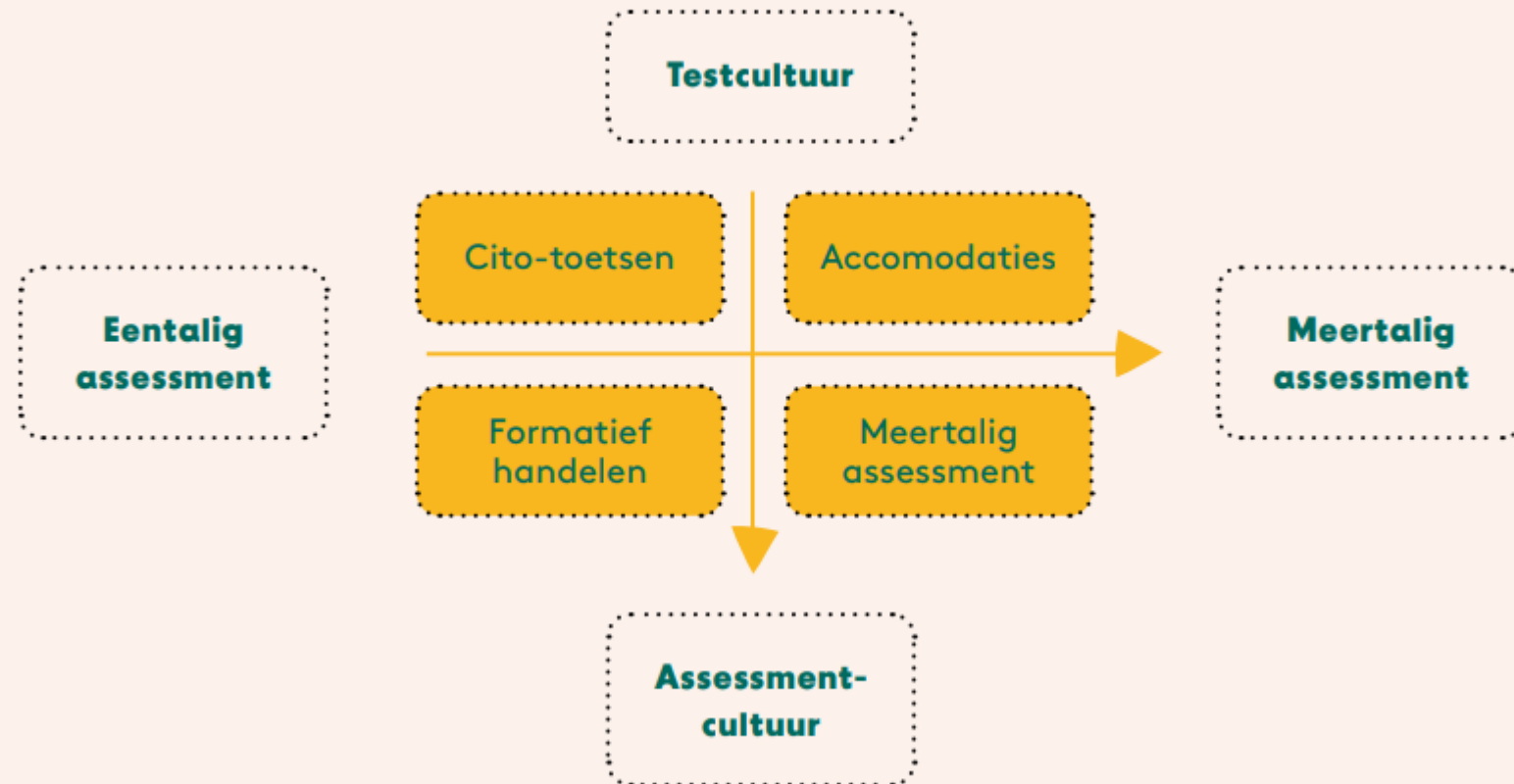
ONZICHTBARE ROL VAN TAAI

- Leraren zijn zich niet altijd bewust van de rol die taal speelt in leren en toetsen (o.a. Llinares, Morton, & Whittaker, 2012)
- Onderzoek toont aan dat:
 - Leerlingen begrip van vakinhoud beter kunnen uitdrukken in hun eerste taal (o.a. Gablasova, 2014; Lo & Fung, 2020; Oattes et al., 2020)
 - Leerlingen die minder vaardig zijn in de instructietaal lager scoren op vakinhoudelijke toetsen (o.a. Trenkic & Warmington, 2018)

Bron: C. van Beuningen, *Eerlijker toetsen in meertalige contexten*. Brainport Conferentie, 24 mei 2023.

Meertalig assessment

Bron: [Nieuwe-meertalige-toetspraktijken-in-het-rekenonderwijs.pdf](#)

WAT HELPT? ACCOMODATIES

Een accommodatie is ondersteuning bij het maken van een toets om leerlingen te helpen toegang te krijgen tot de toetsinhoud en hen in staat te stellen beter te laten zien wat zij weten/kunnen.

- Aanpassingen aan de toets zelf (bv. Een tweetalige toets)
- Aanpassingen van de toetsprocedure (bv. Gebruik van woordenboek toestaan)

De Backer (2022)

MEERTALIGE ACCOMODATIES

Breed en meertalig evalueren wat leerlingen kunnen en weten

Breed = op verschillende momenten, m.b.v. verschillende methoden, door verschillende personen

- Bijvoorbeeld:
 - *Alternatieve methoden*: observeren, portfolio, 'learning journal', mondelinge evaluatie, multimodale evaluatie o.b.v. producten/projecten (i.p.v. teksten)
 - *Leerlingen zelf betrekken*: zelfevaluatie, peerevaluatie
 - *Betrekken van derden*: evaluatie m.b.v. ouders, tolken

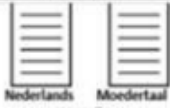
Meertalig = met gebruikmaking van meertalige repertoires

- Bijvoorbeeld m.b.v.: meertalige producten, 'taalmaatjes', tolk, ouders, vertaalsoftware, ...

Bron: C. van Beuningen, *Eerlijker toetsen in meertalige contexten*. Brainport Conferentie, 24 mei 2023.

TALIGE ACCOMODATIES

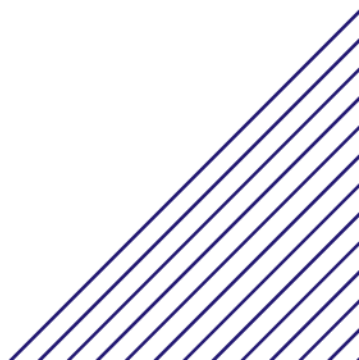
Bron: Fauve de Backer in Duarte, J. et al. *Talbewust lesgeven*. Coutinho 2022.

Type	Uitleg
Moeilijke-woorden Moeilijke-zinnen	Bij het opstellen van de toets vermijden dat er moeilijke schooltaalwoorden gebruikt worden of dat de formulering complex is. Eenvoudige taal die tot een heldere vraagstelling leidt.
 Extra tijd	De leerlingen krijgen extra tijd, of alle tijd die ze nodig hebben om een toets af te leggen. Leerlingen ervaren op deze manier geen druk waardoor ze meer zorg kunnen besteden aan het goed begrijpen van de vragen.
 Nederlands	De leerlingen kunnen beroep doen op een verklarend woordenboek Nederlands om de betekenis van eventuele moeilijke woorden op te zoeken.
 Nederlands - Moedertaal	In de klas zijn er woordenboeken beschikbaar van verschillende thuishalen waarin leerlingen de betekenis van eventuele moeilijke Nederlandse woorden kunnen opzoeken.
 Woordenlijst	Bij de toets wordt er een verklarende woordenlijst opgenomen waarin de moeilijke woorden verder toegelicht worden.
 Afbeelding	Bij het opstellen van de toets worden er afbeeldingen of figuren gebruikt om de vraagstelling zo helder mogelijk te krijgen voor de leerling.
 Nederlands Moedertaal Vertaling	Leerlingen krijgen een tweetalige toets, dit wil zeggen een toets in de schooltaal en de vertaling ervan.

VOORBEELD

- De intake-toets rekenen voor nieuwkomers wordt in gesprek met een tolk gemaakt.
- Het gesprek laat zien wat de leerling kan en hoe hij het rekenen aanpakt
- Informatie uit het gesprek wordt gebruikt om aanbod in de groep vorm te geven.

Zie: [Nieuwe meertalige toetspraktijken in het rekenonderwijs | Hogeschool Utrecht \(hu.nl\)](#)

WAT KUN JIJ DOEN?

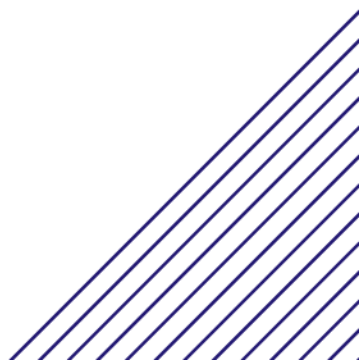
Check je toets op begrijpelijkheid en duidelijkheid; vermijd onnodig complexe of onbekende formuleringen.

Bied leerlingen de mogelijkheid een palet aan accommodaties te gebruiken en ermee vertrouwd te raken.

Evalueer op verschillende momenten en manieren wat leerlingen kunnen/weten, en geef leerlingen (waar mogelijk) de ruimte gebruik te maken van hun meertalige repertoires.

- Wat zou je willen bereiken bij de leerling?
- Wat kan de leerkracht doen om dat te bereiken?
- Welke activiteiten zou de school(leiding) kunnen/moeten uitvoeren om dit te bereiken?

Rekentoetsen geven nooit goed inzicht in het niveau van nieuwkomers.

Stelling 4

Het kost (te) veel
tijd om een
rekenles voor
nieuwkomers
geschikt te maken.

VOORBEELD VAN DE OPBOUW VAN EEN TALIGE REKENLES

Bron: Rekenkisten

- 1 Klassikaal wordt een probleem verkend, evenals de bijbehorende begrippen en formuleringen.
- 2 Het probleem wordt opgelost in een klassikaal gesprek. Hierbij stimuleert de leraar de leerlingen om hun gedachten onder woorden te brengen en op elkaar te reageren.
- 3 In duo's of kleine groepjes worden enkele vervolgo opdrachten gemaakt, waarbij ook schrijfo opdrachten worden aangeboden.
- 4 Deze opdrachten worden met de hele klas besproken. Hierbij is veel aandacht voor de inbreng van de leerlingen, onderlinge discussies en gerichte feedback en taalsteun door de leraar.
- 5 De leerlingen maken een poster en presenteren deze.

VORMEN VAN TAALSTEUN

Doelen

De taaldoelen voor je les formuleren

Interactie

Interactie bevorderen rond vakinhouden

Taalsteun plannen

Van tevoren taalsteun inbouwen in het lesmateriaal

Taalsteun in gesprek

Taalsteun geven in klasseninteractie

Meertaligheid benutten

Functioneel meertalig werken inbouwen

GEEF ADAPTIEVE TAAALSTEUN (SCAFFOLDING)

- **Geplande taalsteun:** talige hulpmiddelen zoals voorbeeldteksten, voorbeeldzinnen, schematische weergaves van de vaktaal, feedback, ICT-middelen
- **Interactieve taalsteun:** uitingen van leerlingen herformuleren, vaktermen aandragen
- **Meertalige taalsteun:** de thuistaal mogen gebruiken om nieuwe kennis te kunnen opdoen
- **Interactie bevorderen:** kinderen hun denkstappen laten verwoorden, laten overleggen over de opdracht

REKENTAAL	Even zwaar als Weegt Bereken Gewicht Gram
CONTEXTTAAL	Bananen Tros Druiven Appel Sinaasappel

Reken uit.

3 bananen zijn even zwaar als een tros druiven.
Een appel is even zwaar als 3 sinaasappels.
2 appels zijn even zwaar als 4 bananen.
Een sinaasappel weegt 60 gram.

a Bereken het gewicht van een appel.
.....

b Bereken het gewicht van een banaan.
.....
.....
.....

c Bereken het gewicht van een tros druiven.
.....

TAAALSTEUN TOEPASSEN: REKENTAAL IN BEELD

REKENTAAL	Even zwaar als, weegt, bereken, gewicht, gram
CONTEXTTAAL	Bananen, tros, druiven, appel, sinaasappel

TAAALDOEL	Leerlingen maken kennis met begrippen die met gewicht te maken hebben, zoals 'even zwaar als', 'wegen', 'gewicht' en 'gram'.
Taaldoel	Leerlingen leren de begrippen 'even zwaar als', 'wegen', 'gewicht' en 'gram' te gebruiken in een gesprek.

TAALSTEUN TOEPASSEN

Taaldoelen	Leerlingen maken kennis met begrippen die met gewicht te maken hebben, zoals 'even zwaar als', 'wegen', 'gewicht' en 'gram'.
Geplande taalsteun	Ik bied een lijst van benodigde rekentaal met synoniemen aan. Ik bied visuele ondersteuning bij de context in de vorm een weegschaal met fruit en gewichten.
Interactieve taalsteun	Ik verwoord mijn denkstappen hardop. Ik herhaal tijdens de instructie meermaals de rekentermen. Ik zet de denkstappen op het bord.
Interactie bevorderen	Leerlingen verwoorden hardop hun denkstappen. Ik vul de taaluitingen van de leerlingen aan met rekentaal en contexttaal. Ik laat leerlingen hun taaluitingen herformuleren.
Meertalige taalsteun	Ik leg een spiekbriefje klaar met de vertaling van de rekentermen in de thuistaal. Leerlingen met dezelfde thuistaal mogen overleggen over de opdracht in hun thuistaal.

1 Hoe kun je wegen?

2 Waar of niet waar?

a Een stapel rekenboeken is lichter dan een stapel schriften.

b Het computerscherm is zwaarder dan het toetsenbord.

c De halters zijn samen net zo zwaar als jij.

d De driewieler is zwaarder dan 10 kilo.

3 Schat het gewicht.

Wat is het lichtst?
Wat is het zwaarst?
Zet van licht naar zwaar.

4 Hoe kun je ze wegen?

1 Hoeveel wegen de spullen?

a Hoeveel weegt de rugzak?

b Hoeveel weegt de kleine koffer?

2 Welk gewicht hoort erbij?

Het gewicht is geschat.

13 kilo

4 kilo

1 kilo

2 kilo

70 kilo

3 Hoe zwaar bij elkaar?

1 net sinaasappels = 2 kilo
1 zak aardappelen = 5 kilo

c Hoeveel zakken sinaasappels wegen samen 20 kilo?

d Hoeveel zakken aardappels wegen samen 20 kilo?

4 Maak de sommen.

Welke sommen kunnen je helpen?

a $9 \times 2 =$
 $9 \times 5 =$

b $9 \times 4 =$
 $9 \times 3 =$

c $9 \times 10 =$
 $10 \times 9 =$

d $7 \times 9 =$
 $6 \times 9 =$

$9 \times 3?$ Dat is $10 \times 3 = 30$
en dan 3 eraf.

Kijk kritisch naar je methode. Wat schrap je? Wat pas je aan? Wat verrijk je?

- Wat zou je willen bereiken bij de leerling?
- Wat kan de leerkracht doen om dat te bereiken?
- Welke activiteiten zou de school(leiding) kunnen/moeten uitvoeren om dit te bereiken?

Het kost (te) veel tijd om een rekenles voor nieuwkomers geschikt te maken.

Stelling 5

A woman with long dark hair, wearing a colorful floral dress and black shoes, is holding a white sign. The sign contains the text: "In mijn rekenlessen zou ik de thustalen van de leerlingen meer willen benutten."

In mijn rekenlessen zou ik de thustalen van de leerlingen meer willen benutten.

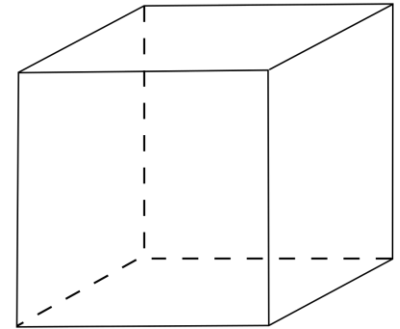
Waarom meertaligheid benutten?

Je wil...

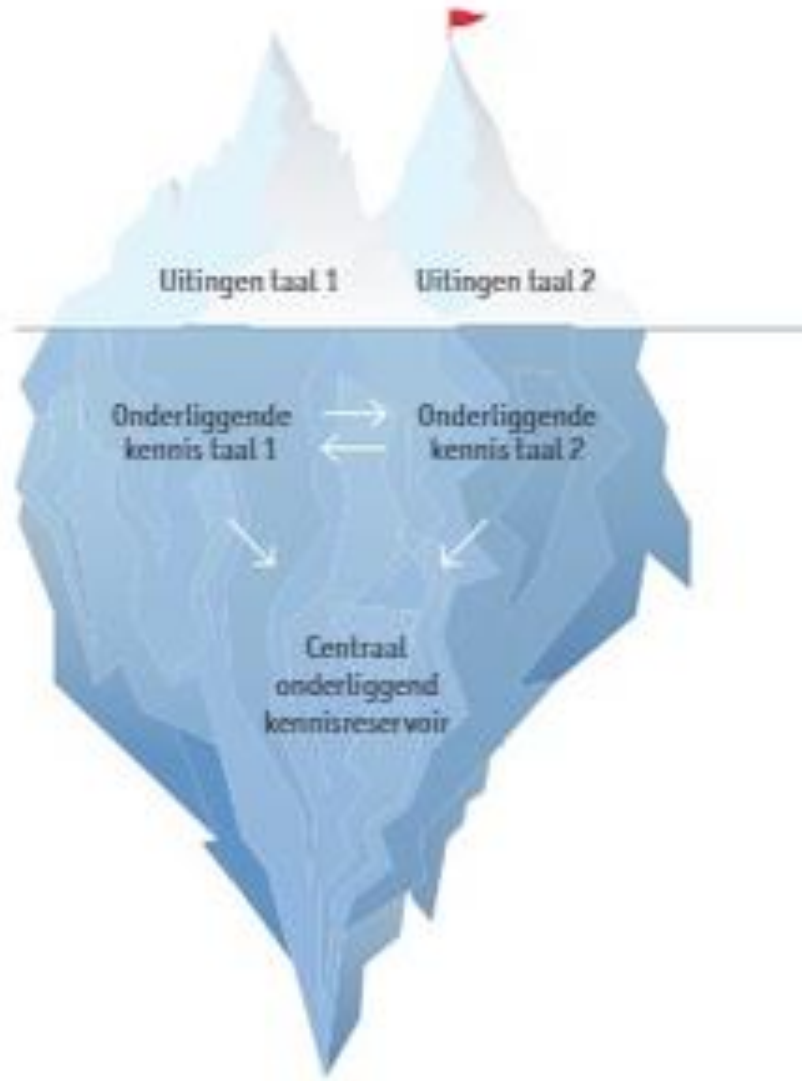
- Zeker weten dat de leerstof binnenkomt bij de leerlingen
- Aansluiten op de voorkennis en het niveau van de leerling

Thuistalen benutten helpt leerlingen...

- Zich thuis voelen en erbij voelen horen
- Cognitieve ontwikkeling (praten en schrijven over rekenonderwerpen op hun niveau)
- De transfer maken van de thuistaal naar het Nederlands

CUMMINS: DUAL ICEBERG HYPOTHESIS

Het is voor het menselijk brein onmogelijk om de eigen taal volledig 'uit te schakelen' bij het leren van de nieuwe taal. De eigen taal kan juist bijdragen aan het leren van de nieuwe taal.

MEERTALIGE TAAALSTEUN

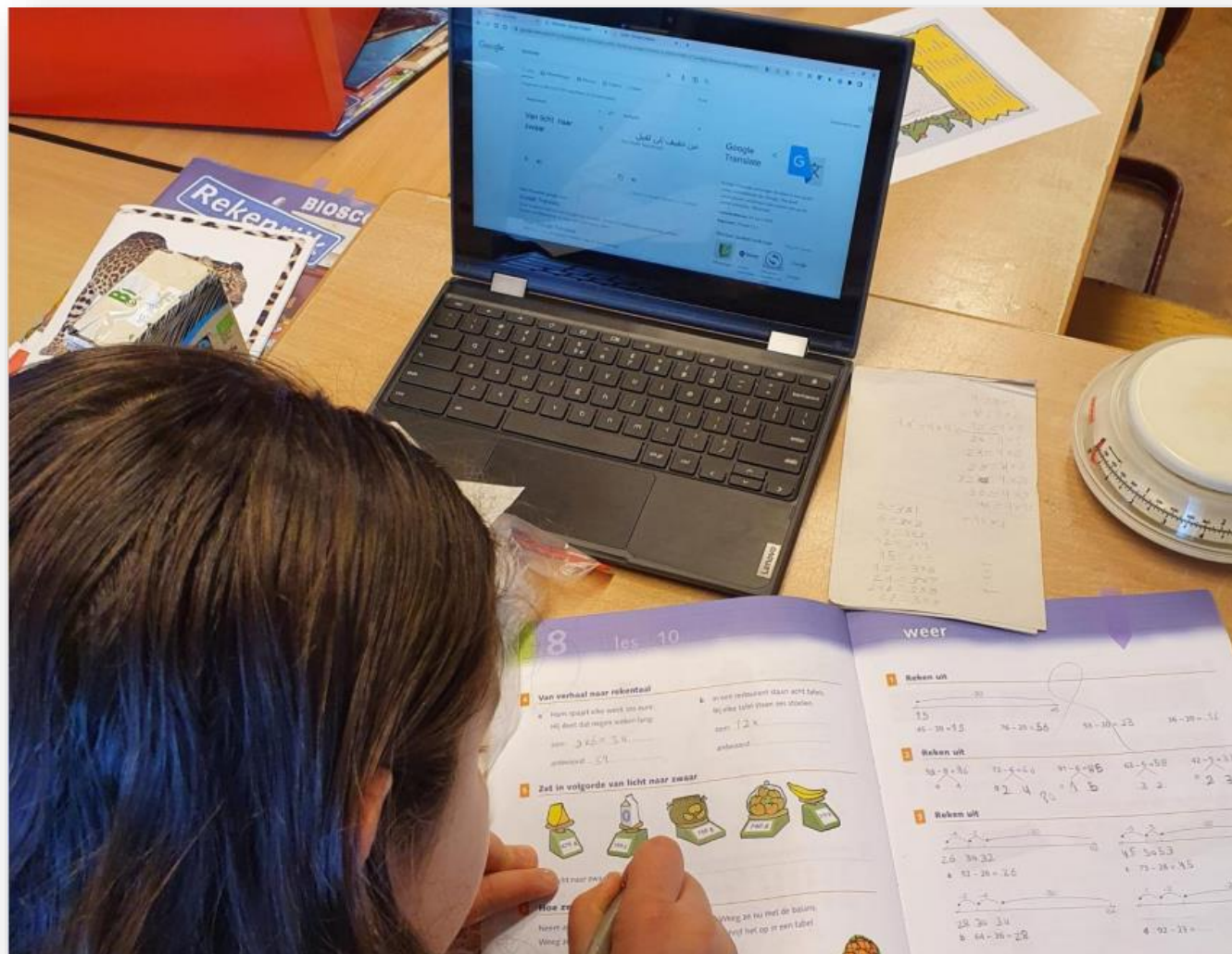

Getallen in alle talen

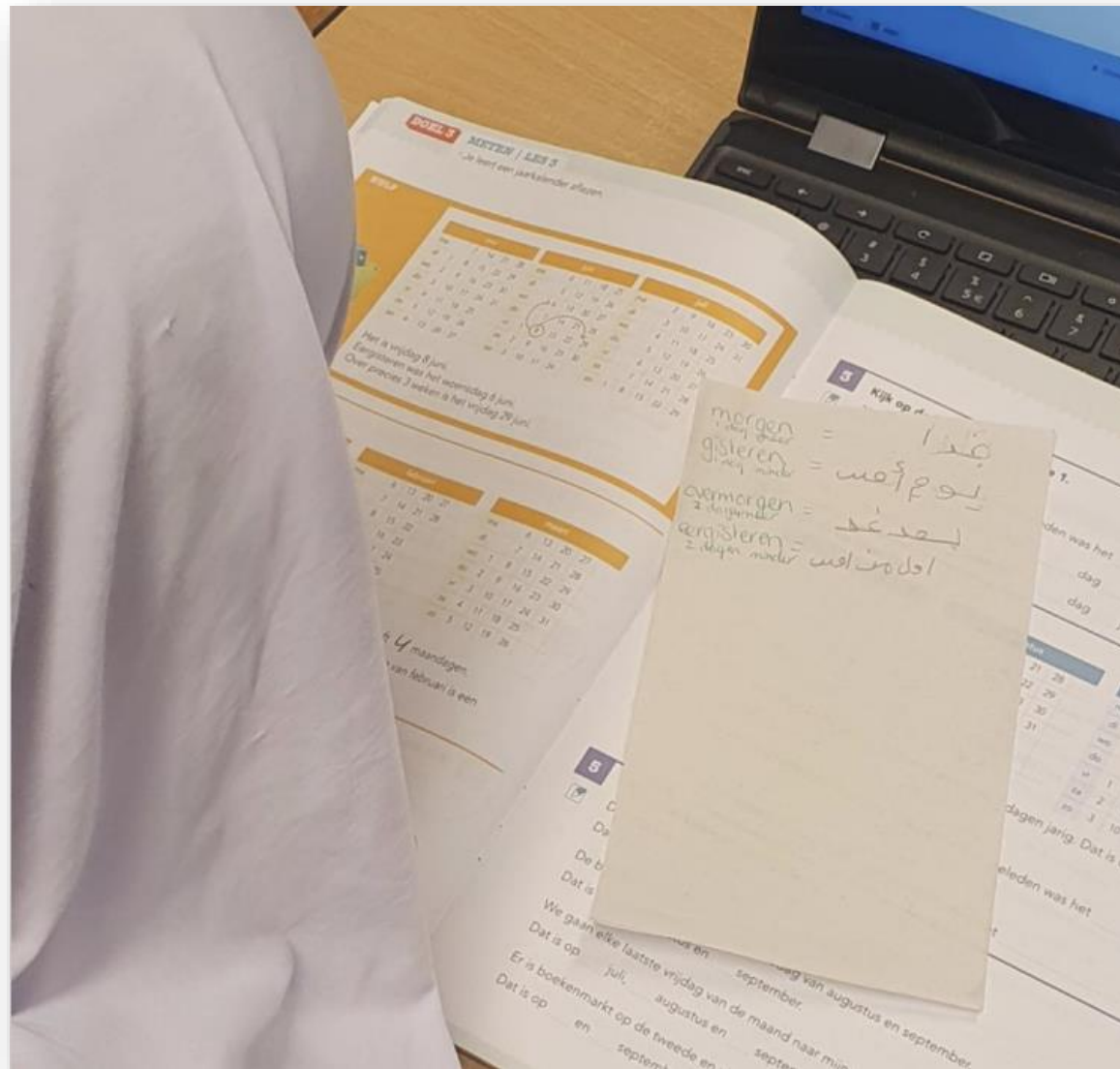
Bron: Lianne Stolte, [Thuistalen inzetten in de rekenles](#) – LOWAN

'Van licht naar zwaar'
Zelf de vertaling opzoeken

Bron: Lianne Stolte, [Thuistalen inzetten in de rekenles – LOWAN](#)

Meertalig spiekbriefje

Bron: Lianne Stolte, [Thustalen inzetten in de rekenles](#) – LOWAN

Meertalig en multicultureel rekenonderwijs

We bekeken het geld uit de landen waar we vandaan komen:

266g Syrische ponden

15 Eritrese nakfa

80 Russische roebels

20 Turkse lira

94 afghani

Hoeveel euro is het waard?

1 nakfa = 6 eurocent

1000 Syrische = 40 eurocent ponden

1000 Afghani = € 10,50

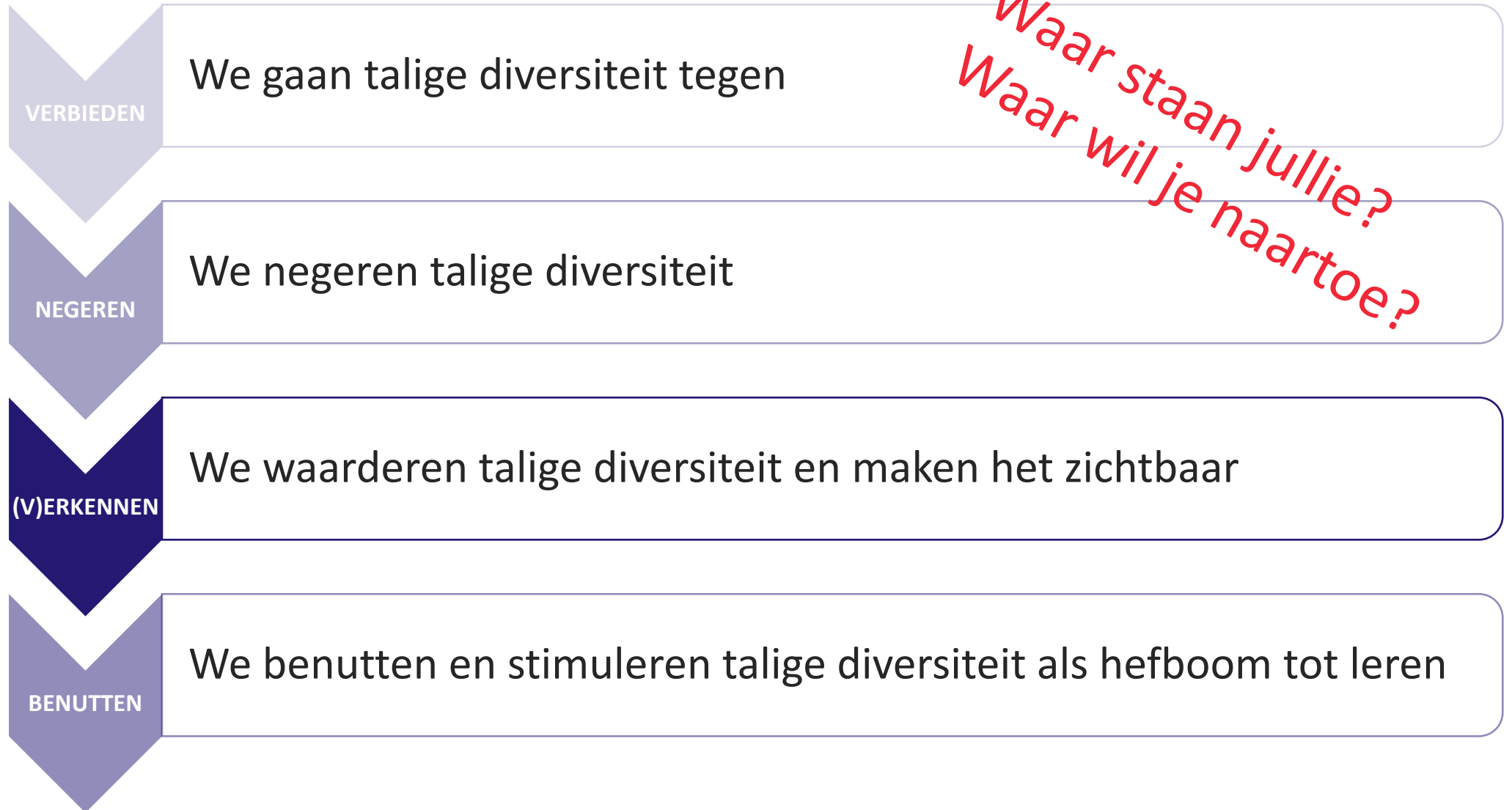
100 Turkse lira = € 4,95

2000 Russische roebels = € 24,70

100 kuruş = 1 Turkse lira

Bron: Lianne Stolte, [Thuistalen inzetten in de rekenles – LOWAN](#)

MEERTALIGHEID BENUTTEN: EEN GROEIPROCES

- Wat zou je willen bereiken bij de leerling?
- Wat kan de leerkracht doen om dat te bereiken?
- Welke activiteiten zou de school(leiding) kunnen/moeten uitvoeren om dit te bereiken?

In mijn rekenlessen zou ik de thuistalen van de leerlingen meer willen benutten.

Stelling 6

Rekenlessen met
nieuwkomers zijn
ingewikkeld: ik moet
op veel verschillende
niveaus lesgeven.

Van Koeven & Smits

Als je differentieert, doe je met de ene leerling iets anders dan met de andere leerling en dat pakt meestal niet goed uit voor taalzwakke leerlingen. Voor hen betekent differentiatie vaak dat het **aanbod beperkt** en **verarmd** wordt, wat tot onvoldoende ontwikkeling leidt.

Het belangrijkste criterium op basis waarvan je beslist of je leerlingen wel of niet bij elkaar kunt zetten als ze een nieuwe taal leren, is of ze kunnen lezen of niet. Het is heel moeilijk om onderwijs te geven aan leerlingen van wie de ene helft wel en de andere helft niet kan lezen. Vanaf het moment dat leerlingen kunnen lezen, maakt de gedachte dat **differentiatie een gevaarlijk woord is**, het leven juist gemakkelijker. Je hoeft leerlingen niet in allerlei verschillende niveaus te laten werken; je zorgt voor rijke contexten en rijke teksten die alle leerlingen in de groep interessant vinden. Voor de leerlingen uit weinig talige gezinnen met een arme taalbasis in hun eigen taal hoef je enkel veel **scaffolding**, **ondersteuning** en **herhaling** te organiseren.

Wij zijn voor het NT2-onderwijs voorstander van het organiseren van een goed basisaanbod waarin voldoende ondersteuning is voor leerlingen die dat nodig hebben.

[Bron: Geletterdheid en schoolsucces: NT2-onderwijs](#)

Daisy Mertens op LinkedIn

Nieuwkomers hebben een rijke leeromgeving nodig waarin ze samen kunnen denken, praten en leren. Niet een omgeving waarbij ze vooral zelfstandig/in niveaugroepen leren en individuele instructie krijgen. Taal is geen drempel, maar een brug voor álle vakgebieden – en die bouwen we met elkaar!

[\(3\) Plaatsen | Feed | LinkedIn](#)

Daisy Mertens op LinkedIn

Daisy Mertens • 1e

Leerkracht Taalschool Panningen | Raadslid Onderwijsraad | Nederlandse Unes...

1 mnd • Bewerkt •

Klassikaal lesgeven in het nieuwkomersonderwijs? Ja, dat kan!

Vaak wordt gezegd dat onderwijs aan nieuwkomers veelal individueel is en dat klassikale lessen onmogelijk zijn, maar het *is* mogelijk. Heel goed zelfs!

- ◆ Dit vraagt allereerst om bewuste keuzes in het onderwijsaanbod en een doordacht curriculumontwerp.
- ◆ Taal is overal – de uitleg van rekenconcepten is taal, de concepten zelf (ook in de eigen taal), het stappenplan van de vaardigheden, het overleggen met schoudermaatjes over de oppervlakte van een figuur. Daarom verankeren we taal in alles wat we doen.
- ◆ We ondersteunen alle begrippen met gebaren, zoals bij omtrek, cirkeldiagram, oppervlakte, inhoud en de analoge klok.
- ◆ De leerlingen hebben een strategieschriftje waarin ze betekenissen van concepten noteren en hoe ze een bepaald rekendoel kunnen uitrekenen. Ze kunnen ook terugkijken in hun schriftje om bijvoorbeeld te lezen hoe die ene diagram ook alweer heette.
- ◆ Door tussentijds overleg over rekenconcepten en rekenvaardigheden, bouwen we een taalgemeenschap als groep.
- ◆ We werken met Numicon als tussenstap om van concreet naar schematisch niveau te gaan, volgens het handelingsmodel bij rekenen.
- ◆ We laten zien hoe een som verwerkt is in een verhaalsom, zodat leerlingen verbanden leren leggen.

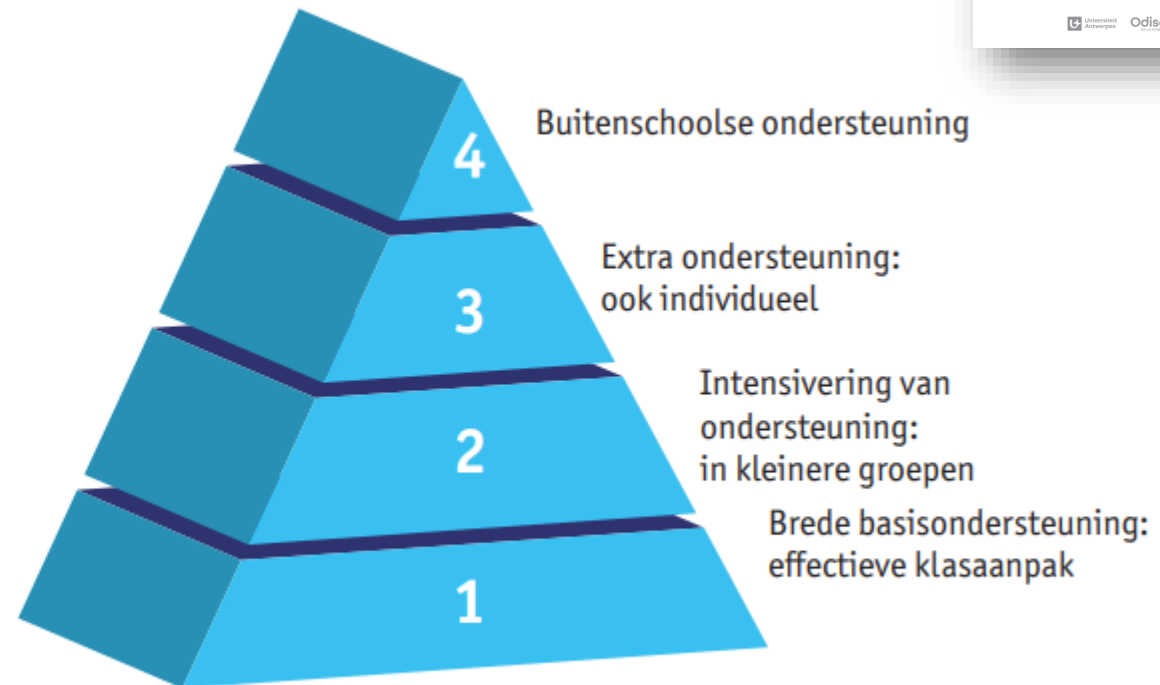
Natuurlijk vraagt dit wat van je leerkrachthandelen:

- ✓ Het stellen van de juiste (diagnostische) vragen.
- ✓ Welke taal je expliciet maakt in de instructie en interactie.
- ✓ Hoe je leerlingen actief laat verwoorden wat ze leren.
- ✓ Hoe je visualisaties en modellen inzet om begrip te vergroten.
- ✓ Hoe je naast de basisinstructie differentieert: intensiveert en verrijkt.
- ✓ Hoe je aansluit bij voorkennis en nieuwe begrippen opbouwt.

Nieuwkomers hebben een rijke leeromgeving nodig waarin ze samen kunnen denken, praten en leren. Niet een omgeving waarbij ze vooral zelfstandig/in niveaugroepen leren en individuele instructie krijgen. Taal is geen drempel, maar een brug voor alle vakgebieden – en die bouwen we met elkaar!

Meerlagige taalintegratietrajecten

1. De eerste laag in je traject is een brede basislaag van sterk, onderzoeksgebaseerd taalonderwijs voor alle leerlingen. Vanuit deze klasaanpak investeer je in het best mogelijke onderwijs voor alle leerlingen, waaronder leerlingen met nood aan taalsteun.
2. Voor leerlingen voor wie deze eerste laag niet volstaat, voorzie je een tweede laag van ondersteuning in kleinere groepen gericht op preventie en bijkomende instructie.
3. Voor sommige leerlingen moet je nog een derde laag met extra ondersteuning en remediëring inbouwen op individueel niveau.
4. En voor enkele leerlingen moet je op zoek gaan naar buitenschoolse ondersteuning. Deze meest intensieve vorm van ondersteuning gebeurt met professionele hulp van buitenaf en situeert zich op een eventuele vierde laag.

Figuur 3: een meerlagig ondersteuningsmodel

De leerloopbaan van nieuwkomers in het primair- en voortgezet onderwijs

Extra begeleiding van nieuwkomers goed voor alle leerlingen

Er zijn klassen waar nieuwkomers extra begeleiding krijgen, door de docent, onderwijsassistent, individueel of groepsgewijs en voor meer of minder uren per week. Voor vrijwel al deze extra begeleidingsvormen geldt dat deze een positief effect hebben op de groei in begrijpend lezen, spelling en rekenen van alle leerlinggroepen en dat meer uren begeleiding meer groei oplevert. Hier zijn een paar uitzonderingen op voor nieuwkomers bij heel intensieve begeleiding, dan zien we juist negatieve effecten. Vermoedelijk is er dan sprake van leermoeilijkheden die de tragere groei verklaart. Opvallend is dat de begeleiding die zich richt op nieuwkomers, niet specifiek ten goede komt aan de nieuwkomers maar dat alle leerlingen hiervan profiteren.

[Nieuwkomers in het regulier onderwijs | Kohnstamm Instituut](#)

Bouwstenen voor effectieve taaltrajecten

Praktijkids voor taalondersteuning in het kleuter-, lager en secundair onderwijs

Astrid Geudens, Kirsten Schraeyen, Helena Taelman, Marit Trioen, Jordi Casteleyn, Mathea Simons, Tom F.H. Smits

✓ Enkele concrete tips:

- Kies voor een methode of werkvormen die gebaseerd zijn op de laatste onderzoeksinzichten.
- Zoek tijdig extra ondersteuningskansen, maar investeer tegelijkertijd ook in jouw klasaanpak waarin je focust op alle leerlingen met uiteenlopende onderwijsbehoeften.
- Ook in je klasaanpak laat je je leerlingen veelvuldig samenwerken in kleinere groepen of tweetallen (zie ook Bouwsteen 5).
- Stel hoge verwachtingen aan alle leerlingen, ook aan leerlingen met nood aan taalsteun (zie Bouwsteen 2).
- Richt je aandacht op de verschillende leerdoelen (zie Bouwstenen 2, 3, 4).
- Check voortdurend of je leerlingen begrijpen wat je aanbiedt en herhaal je instructie waar nodig (zie Bouwstenen 5 en 6).
- Laat dit alles samengaan met een goed klassenmanagement en een brede monitoring met een degelijk leerlingvolgsysteem zodat je op tijd kan ingrijpen wanneer de klasaanpak niet volstaat (zie Bouwsteen 6).

- Wat zou je willen bereiken bij de leerling?
- Wat kan de leerkracht doen om dat te bereiken?
- Welke activiteiten zou de school(leiding) kunnen/moeten uitvoeren om dit te bereiken?

Rekenlessen met nieuwkomers zijn ingewikkeld: ik moet op veel verschillende niveaus lesgeven.

Dankjewel voor je aanwezigheid
en aandacht!

a.buul@kempel.nl

Anne van Buul

DE KEMPEL
HOGESCHOOL VOOR LERAREN